

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

חידון התנ"ך לנוער, תשע"ד

" וְאַהֲבַתְּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ " (ויקרא יט, 18)

החידון המחוזי לבתי הספר הממלכתיים

בנושא: האחר הוא אני

מרכז החידון
איציק בן אבי

מחברת השאלות
רחל בורובסקי

הוועדה הארצית
ד"ר רוני מגידוב, מרים בלומנטל, אביעד שלמה מוריה

© כל הזכויות שמורות

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט
מינהל חברה ונוער

כבכול שנה, אחד משיאי יום העצמאות של מדינת ישראל הינו חידון התנ"ך העולמי לנוער. החיבור הייחודי בין יום העצמאות לבין חידון התנ"ך, הינו יסודי וטבעי, בסיסו ההכרה העמוקה שאחד התנאים לנצחיותה ועצמאותה של מדינת ישראל הינו באחיזתנו האיתנה בסוד ספר הספרים – התנ"ך, כפי שמתבטא בפסקה הראשונה של מגילת העצמאות.

יום העצמאות מבטא את האירוע המשמעותי ביותר שהעם היהודי חולל לעצמו לאחר 2000 שנות גלות, ההגשמה הגדולה של חירות עמנו בארץ ישראל והקמת מדינת ישראל היא מדינת היהודים.

שורש החיבור לארץ ישראל וכינונה של מדינת ישראל נובע מהרעיון המרכזי של התנ"ך. המסע אל סוד התנ"ך הינו מסע כפול, מצד אחד אל גילוי תורת האדם, ויכולתו לבחור ולחרוג מטבעו החייתי של "אדם לאדם זאב", לייצור מוסרי-חברתי בעל זהות, שצלם האל מתגלה בו בחירותו ובהופעתו בעולם. ומצד שני, אל "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, אל הארץ אשר אראך" – אל הציווי להקים חברת מופת שתשמש כאור לגויים בארץ ישראל. הבשורה האוניברסלית של התנ"ך לא באה לעמעם את שונות הלאומים, אלא לדרוש מהלאום הישראלי להיות מופת ואור בעולם.

לאורך כל הדורות מתקיים מתח מתמיד בין הרוח האוניברסלית המבקשת לאפיין את כל בני האדם כיחידה בעלת זהות אחת, דוגמת רעיון מגדל בבל, בה רוח אנושית אימפריאליסטית אחת שולטת בעולם, לבין תפיסת התנ"ך המבקשת הופעת זהות אנושית עמוקה שבה יש מקום לעמים שונים, לאומים שונים, שלהם מאפייני פוטנציאל של נצח וגדולה משלהם.

המהלך אל הקמת אומה "והיו לי לעם", שתהיה מופת ואור לגויים, אינו פשוט כל עיקר, המהלך התנ"כי מוביל את עמנו לארץ יעודה בה עליו לשמש מופת לחיים מדיניים מעין אלו. התנ"ך יוצק את הדרך להעצמת מכלול הכוחות הנדרשים ביחיד, במשפחה, בשבט/קהילה ובאומה בהופעתה המדינית להיות 'גוי גדול', וזאת על מנת ש"נברכו בך כל משפחות האדמה".

הערך של לומדי תנ"ך, צעירים וצעירות, המבקשים להתמודד בחידון התנ"ך העולמי, חשיבותו בכך שאתם מהווים נבחרת המזכירה לכלל האומה ביום העצמאות ובחודשים המקדימים אליו את העיקרון של המאמץ המתמיד לזכור "מאין באנו ולאן אנו הולכים" ולשם מה אנו פה בארץ ישראל.

לימדו בריצנות, חברו את כלל הסובבים אתכם לרוח הנצחית הבונה את האומה הישראלית והמוסר הכלל אנושי.

בהצלחה

ארוז אשל

מנהל מינהל חברה ונוער

החידון המחוזי תשע"ד תקנון החידון וסדריו

שלבי החידון

א. מבחן מיון בכתב.

ב. חידון פומבי.

א. מבחן המיון בכתב

1. המבחן יתקיים במועד שייקבע, לפני החידון הפומבי.
2. במבחן מוקדם זה ניתן לצבור עד 50 נקודות. הנקודות שיצטברו בשלב זה יזקפו לזכותם של הנבחנים בשלב הבא.
3. משתתפים במבחן חתני וכלות התנ"ך של בתי הספר, וסגניהם.

ב. החידון הפומבי

1. בחידון זה שלושה שלבים.
2. משתתפים בו 16-18 הנבחנים שצברו את מספר הנקודות הגדול ביותר במבחן המיון.
3. אם במבחן המיון מתמודדים מספר 18-19 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 17 מתמודדים.
4. אם במבחן המיון מתמודדים מספר 17-19 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 16 מתמודדים.
5. אם במבחן המיון מתמודדים מספר 16-19 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 19 מתמודדים.
6. הנקודות שצברו הנבחנים במבחן המיון יזקפו לזכותם בשלב זה.
7. שלב א: בשלב זה יוצגו סרטונים. לאחר כל סרטון יוצגו שאלות ל-5-6 מתמודדים. לכל מתמודד/ת תוצג שאלה אחת, בת שני חלקים. תשובה נכונה על חלק אחד תזכה את המתמודד/ת ב-8 נקודות. תשובה מלאה על שני החלקים תזכה אותם ב-16 נקודות. עם סיום מחזור השאלות הזה, ירדו כל המתמודדים מן הבמה.
8. שלב ב: משחק מחשב. בשלב זה ישתתפו 7-8 מתמודדים – אלה שצברו את מספר הנקודות הגדול ביותר. לפני המתמודדים יוצג משחק מחשב ובו 12 משבצות לבחירה. כל משבצת מסמלת נושא מסוים, שייחשף רק לאחר שהמשבצת נבחרה.
9. אם בשלב הראשון מתמודדים מספר 8-9 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 7 מתמודדים.
10. אם בשלב הראשון מתמודדים מספר 7-9 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 9 מתמודדים.
11. המתמודדים יבחרו באקראי משבצת, וישיבו על 4 שאלות במשך 60 שניות. כל תשובה נכונה תזכה ב-5 נקודות. תשובות נכונות על כל 4 השאלות יזכו ב-20 נקודות.

12. בתום שלב זה ירדו המתמודדים מן הבמה. לשלב הבא יעלו 4-5 מתמודדים – אלה שזכו בניקוד הגבוה ביותר.
13. אם בשלב השני מתמודדים מספר 5-6 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 4 מתמודדים.
14. אם במבחן המיון מתמודדים מספר 4-6 צברו את אותו הניקוד, יש להעלות לבמה 5 מתמודדים.
15. שלב ג: שלב השאלה הזהה. בשלב זה יישאלו המתמודדים 5 שאלות זהות בכתב. כל מתמודד יקבל טוש ולוח מחיק.
16. המנחה יקריא את השאלה בקול. המתמודדים יכתבו את תשובתם על הלוח המחיק, ויציגו אותה לפני השופטים. למתמודדים יהיו 60 שניות לכל היותר להשיב על השאלה. כל תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת ב-2 נקודות. תשובות נכונות על כל שבע השאלות יזכו ב-14 נקודות.
17. המתמודד שיזכה בניקוד הגבוה ביותר, יעלה לשלב הארצי. הזוכה במקום השני יוזמן ליום העיון בנאות קדומים.
18. אם יותר משני מתמודדים ישיגו ניקוד זהה, יציג המנחה שאלות בעל פה למתמודדים, עד שתושג הכרעה.

סדר הצגת השאלות לנבחנים

1. הנבחנים יישבו על הבמה לפי סדר ה-א"ב של שמות משפחותיהם. על השולחן, ליד כל נבחן, יוצב שלט עם שמו (שם פרטי ואחריו שם משפחה) ושם בית הספר שהוא לומד בו.
2. סדר הצגת השאלות לנבחנים יהיה לפי סדר ישיבתם.
3. כל נבחן יקבל את שאלתו בכתב לפני הצגתה בפומבי בקול, ויענה מיד עם הצגתה. השאלות יימסרו לנבחנים על ידי מזכירות החידון.
4. ענה הנבחן תשובה מלאה על שאלתו, יכריז יושב ראש חבר השופטים את מספר הנקודות שהנבחן זכה בהן, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו.
5. ענה הנבחן תשובה חלקית, ייועץ היושב ראש בחבריו השופטים וכריז את מספר הנקודות שהנבחן זכה בהן, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו.
6. לא ענה הנבחן על השאלה, יכריז היושב ראש שאין מענה, ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם הנבחן.

חבר השופטים

1. חבר השופטים מורכב מהיושב ראש, ולצדו שני שופטים או ארבעה שופטים.
2. היושב ראש אחראי לשיפוט, והוא מכריז את מספר הנקודות שכל נבחן זכה בהן. היושב ראש מפקח על רישום הניקוד ועל סיכומו.
3. היושב ראש מורה למנחה להכריז את שמות העולים משלב לשלב.
4. בעת הצורך, אם הנבחן לא השיב תשובה מלאה, יקרא היושב ראש את התשובה המלאה. הוא רשאי לכבד בקריאת חלק מהתשובות את חבריו השופטים ואת המנחה.

5. היושב ראש יורה למנחה להכריז בסוף החידון את שמות חתן/כלת המחוז והסגנים.
6. חבר השופטים ידון בערעורים, אם יהיו כאלה, במהלך החידון בלבד (בין שלב לשלב).
7. לאחר החידון לא יקבלו השופטים כל ערעורים.
8. ועדת ההיגוי הארצית לחידון התנ"ך במינהל חברה ונוער, תשמש סמכות עליונה לפסיקות סופיות לגבי ערעורים על החלטות השופטים, אם יהיו כאלה.

תפקיד המנחה

1. מנהל את החידון על פי הסדרים שנקבעו מראש.
2. מזמין את המשתתפים ואת חבר השופטים לבמה.
3. מזמין את המברכים ודואג לסדר ההופעות האמנותיות.
4. קורא את השאלות.
5. מכריז את שמו של כל נבחן לפני שמוצגת לו השאלה.
6. מכריז את שמות העולים משלב לשלב על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.
7. מכריז את שמות החתן/הכלה והסגנים על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.

זוכים, תעודות ופרסים

1. בתום החידון יוזמנו כל המשתתפים לשבת במקומותיהם על הבמה, ויוענקו להם תעודות השתתפות בחידון וספר תנ"ך.
2. שלושת הנבחנים בעלי הניקוד הגבוה ביותר יוכתרו כחתן/כלת התנ"ך המחוזי/ת וסגניו/ה. סדר ההכתרה יהיה מן הסגן השני לסגן הראשון, וממנו לחתן/לכלה. במקרה של ניקוד זהה יוכרז על יותר מחתן או כלה אחד או אחת.
3. לחידון הארצי יעלה החתן של החידון הממלכתי והחתן של החידון הממלכתי-דתי. במקרה של ניקוד זהה למקום הראשון, יישאלו שני הנבחנים שאלות נוספות, עד להכרעה ביניהם.
4. לכל אחד מהזוכים תוענק התעודה המתאימה ופרסים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

חידון התנ"ך לנוער, תשע"ד

" וְאַהֲבַת לְרַעְיָךְ כָּמוֹךָ " (ויקרא יט, 18)

החידון המחוזי בכתב לבתי הספר הממלכתיים

מרכז החידון
איציק בן אבי

מחברת השאלות
רחל בורובסקי

הוועדה הארצית
ד"ר רוני מגידוב, מרים בלומנטל, אביעד שלמה מוריה

© כל הזכויות שמורות

חידון מחוזי בכתב לבתי-הספר הממלכתיים

השם: _____
כיתה: _____
שם בית הספר: _____
זמן הבחינה: 45 דקות
ניקוד: _____

חומר הלימוד לחידון:

בראשית: פרקים יב-נ

שמות: פרקים א-כד, לא-לד

במדבר: פרקים י- יז, כ-כה, כז, לב

יהושע: פרקים א-יא, יד, כב- כד

שופטים: כל הספר

רות: כל הספר

שמואל א: כל הספר

שמואל ב: כל הספר

מלכים א: כל הספר

מלכים ב: כל הספר

יונה: כל הספר

בהצלחה!

החידון המחוזי בכתב לבתי הספר הממלכתיים תשע"ד

לפניכם 25 שאלות. סמנו את התשובה הנכונה ביותר.

1. מי הוערכה על כך שלא הלכה "אֲחֵרֵי הַבְּחוּרִים אִם דָּל וְאִם עֲשִׂירִי"?
 - א. רבקה
 - ב. רות
 - ג. רחל
 - ד. רחב

2. מה מתאר הדימוי "וְאִשָּׁא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׂרִים"?
 - א. את הוצאת בני ישראל ממצרים
 - ב. את בניית בית המקדש הראשון
 - ג. את חציית הירדן
 - ד. את מסע האבות לכנען

3. איזו אות התקשו אנשי אפרים לבטא?
 - א. את האות ש'
 - ב. את האות ז'
 - ג. את האות ת'
 - ד. את האות ל'

4. כיצד גרמו אנשים לכך ש"וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזְעָפוֹ"?
 - א. הם קרעו את בגדיהם
 - ב. הם הקריבו קרבנות
 - ג. הם הטילו אדם אל הים
 - ד. הם שבו מחטאותיהם

5. בעליהן של נשים עקרות הגיבו לעתים בסבלנות ולעתים בחוסר סבלנות למצוקות נשותיהם. מי האיש שהתפלל "לֵה' לְנִכְחַ אִשְׁתּוֹ"?
 - א. אברהם
 - ב. יצחק
 - ג. יעקב
 - ד. אלקנה

6. יוסף נקרא בשם זה משתי סיבות שונות. האחת, משום שרחל קיוותה ש: "יִסַּף ה' לִי בֵן אַחֵר". מהי הסיבה השנייה?
 - א. משום שרחל אמרה ש: "אֶסַּף אֱלֹהִים אֶת חֲרַפְתִּי"
 - ב. משום שרחל החליטה ש: "לֹא אֶסַּף עוֹד רְאוֹת פְּנֵיךְ"
 - ג. משום שרחל חשה ש: "עֲתָה אֶאֱסַף אֶל עַמִּי"
 - ד. משום שרחל שאלה: "מֶה יִסַּף ה' דְּבַר עַמִּי"

7. מי מהבאים שילם את סכום השקלים הגבוה ביותר?
 - א. דוד, בקניית גורן אַרְנָנָה
 - ב. אברהם, בקניית מערת המכפלה
 - ג. העם, שקנה סָאָה סֶלֶת וְסֹאֲתִים שְׁעָרִים בְּשַׁעַר שֶׁמֶרֶן
 - ד. כל גיבור חיל ששילם מס לפול מלך אשור

8. בתקופות שונות נדרשו מלכי יהודה וישראל להעלות מס לממלכה זרה. לעתים מרדו המלכים בממלכה הזרה ולא העלו מס. מי מבין המלכים הבאים לא מרד ושילם את המס כנדרש?

- א. יהויקים
- ב. הושע בן-אלה
- ג. חזקיהו
- ד. אֶחָז בֶּן-יֹותָם

9. מי מהבאים לא קָשָׁר קָשָׁר כדי להפיל מלך משלטונו?

- א. זמרי
- ב. שלום
- ג. אֶמְצִיָהוּ
- ד. אֶחִיתָפֶל

10. למילה "מלאכים" בתנ"ך שני פירושים: מלאכים שהם שליחי אלוהים ומלאכים שהם בשר ודם. איזה מהמלאכים הבאים הוא שליח ה'?

- א. המלאך שאמר לשאול שפלשתים עלו על הארץ
- ב. המלאך שאמר לנעמן לטבול בירדן
- ג. המלאך שקרא למיכיהו בן ימלה לנבא למלך
- ד. המלאך שאמר לאליהו שהוא יכול לנבא לאחזיה

11. החרמת עיר משמעותה החרבה מוחלטת של העיר. בכיבוש של איזו מהערים הבאות לא הוחרמה העיר?

- א. מקדה
- ב. צפת
- ג. יריחו
- ד. בֵּית שֶׁאֵן

12. "יִקְנְאוּ אֶתְּוֹ פְּלִשְׁתִּים". מדוע?

- א. בגלל נשותיו
- ב. בגלל כוחו הפיזי
- ג. בגלל מקנה הצאן והבקר שהיה לו
- ד. בגלל חכמתו

13. חייו של דוד היו מלאי ייסורים. באיזה מהמקרים הבאים מסופר שדוד קרע את בגדיו?

- א. כאשר מת בנו הראשון מבת שבע
- ב. כאשר שמע על אונס תמר
- ג. כאשר שמע על מותו של אֶמְנוֹן
- ד. כאשר שמע על מרד אבשלום

14. "אִישׁ בַּעַל שֶׁעַר וְאַזּוֹר עוֹר אֲזוֹר בְּמַתְנִי". מי האיש?

- א. דוד
- ב. אלישע
- ג. שמשון
- ד. אליהו

15. "כִּי לֹא יָדְעוּ מֶה הוּא". מה זה היה?

- א. משפט אלוהי הארץ
- ב. גפן שדה
- ג. מן
- ד. תִּרְפִּים

16. אחאב מעוניין לשמור על חייהם של הסוסים, של הפרדים ושל הבהמות בזמן הבצורת. מה אחאב ועובדיה יוצאים לחפש?

- א. חציר
- ב. גפן
- ג. זיתים
- ד. תמרים

17. שליחי המלך שאלו אותו: "הַשְּׁלוֹם", אך הוא השיב פעמיים: "מֶה לָךְ וְלְשְׁלוֹם". מי האיש שסירב לשלום?

- א. אליהו
- ב. יהוא
- ג. מיכיהו בן ימלה
- ד. אלישע

18. מי המלך שלא נאמרו עליו המילים: "יְחִי הַמֶּלֶךְ"?

- א. עמרי
- ב. אבשלום
- ג. יואש
- ד. שלמה

19. "אֲלֵהִים לֹא תִקְלַל וְנָשִׂיא בְּעַמֶּךָ לֹא תֵאָר". מי הואשם בכך שעבר על איסור דומה?

- א. יואב
- ב. אבישי בן צרויה
- ג. שמעי בן גרא
- ד. נבות

20. "וַיְהִי בְחֻצֵי הַלְיָלָה וְהָ הָכָה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם". על פי הכתוב, מה עוד קרה ב"חֻצֵי הַלְיָלָה"?

- א. "וַיִּחַרְדּוּ הָאִישׁ וַיִּלְפַּת וְהָיָה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת מְרַגְלֶתִי"
- ב. "וַיִּקָּם יְהוֹשֻׁעַ וְכָל עַם הַמִּלְחָמָה לְעֵלוֹת הָעֵי"
- ג. "וַיִּתְחַפֵּשׂ שָׂאוֹל וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים"
- ד. "וַיִּקַּח גִּדְעוֹן עֶשְׂרֵה אַנְשִׁים מֵעַבְדָּיו וַיַּעַשׂ כְּאֲשֶׁר דָּבַר אֱלֹהֵי ה'"

21. מי המנהיג שחיזק את העם באומרו: "אִישׁ אֶחָד מִכֶּם יִרְדֹּף אֶלְף פִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם"?

- א. משה
- ב. יהושע
- ג. שמואל
- ד. ישעיה

22. מנהיגים גדולים יודעים להצטער על טעויות שעשו. על מה הצטער דוד בשני המקרים שבהם נאמר: "וַיֵּךְ לֵב דָּוִד אֹתוֹ"?

- א. על הרג בני שאול ועל התעלמותו מאבשלום לאחר רצח אמנון
- ב. על מפקד העם ועל כריתת כנף המעיל של שאול
- ג. על לקיחת החנית וצפחת המים של שאול ועל בריחתו לארץ פלשתים
- ד. על בקשת העזרה מאַחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן ועל שליחת אוריה למות בקרב

23. מערכת יחסים אמיצה בין איש לרעהו נרקמה במילים: "אֵל תִּירָא כִּי אֲשֶׁר יִבְקֹשׁ אֶת נַפְשִׁי יִבְקֹשׁ אֶת נַפְשְׁךָ כִּי מִשְׁמֶרֶת אֶתָּה עֹמְדִי". בין מי למי נרקמה מערכת היחסים הזאת?

- א. בין דוד ליהונתן
- ב. בין דוד למפיבשת
- ג. בין דוד לאביתר
- ד. בין דוד לעמשא

24. ישנם סיפורים שבהם מנהיגים לקחו נשים של מתנגדיהם, או נחשדו בכך שלקחו נשים של מתנגדיהם כדי להוכיח את עליונותם הפוליטית. מי לא נחשד בניסיון לכך?

- א. אבנר
- ב. דוד
- ג. אבשלום
- ד. שאול

25. "עֵינַי תַּחַת עֵינַי" הוא ביטוי נפוץ כדי לתאר עונש של מידה כנגד מידה. התורה משתמשת בדימויים נוספים כדי לתאר את הדבר. מה מבין הבאים אינו דימוי המופיע בתורה?

- א. חבורה תחת חבורה
- ב. פצע תחת פצע
- ג. שריטה תחת שריטה
- ד. כווייה תחת כווייה

החידון המחוזי לבתי הספר הממלכתיים - תשע"ד

תשובון

שאלה	תשובה	ציטוט
1	ב. רות	רות ג, 9-10: "ויאמר מי את ותאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי גאל אתה: ויאמר ברוכה את לה' בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי הבחורים אם דל ואם עשיר:"
2	א. את הוצאת בני ישראל ממצרים	שמות יט, 4: "אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי:"
3	א. את האות ש'	שופטים יב, 5-6: "וילכד גלעד את מעברות הירדן לאפרים והיה כי יאמרו פליטי אפרים אעברה ויאמרו לו אנשי גלעד האפרתי אתה ויאמר לא: ויאמרו לו אמר נא שבלת ויאמר סבלת ולא יכין לדבר נן [...]"
4	ג. הם הטילו אדם אל הים	יונה א, 12: "וישאו את יונה ויטלהו אל הים ויעמד הים מזעפן:"
5	ב. יצחק	בראשית כה, 21: "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו:"
6	א. משום שרחל אמרה ש: "אסף אלהים את חרפתי"	בראשית ל, 22-23: "ויזכר אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה: ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי:"
7	ב. אברהם, בקניית מערת המכפלה	בראשית כג, 16-18: "וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרן את הכסף אשר דבר באזני בני חת ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר: ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גבולו סביב: לאברהם למקנה לעיני בני חת בכל באי שער עירו:"
8	ד. אחז בן-יותם	מלכים ב טז, 7-8: "וישלח אחז מלאכים אל תגלת פלסר מלך אשור לאמר עבדך ובנך אני עלה והושעני מכף מלך ארם ומכף מלך ישראל הקומים עלי: ויקח אחז את הכסף ואת הזהב הנמצא בית ה' ובאצרות בית המלך וישלח למלך אשור שחד:"
9	ג. אמציהו	מלכים ב יד, 18-19: "ויתר דברי אמציהו הלא הם כתבים על ספר דברי הימים למלכי יהודה: ויקשרו עליו קשר בירושלם וינס לכישה וישלחו אחריו לכישה וימתהו שם:"
10	ד. המלאך שאמר לאלוהים שהוא יכול לנבא לאחזיה	מלכים ב א, 15-16: "וידבר מלאך ה' אל אליהו רד אותו אל תירא מפניו ויקם וירד אותו אל המלך: וידבר אליו כה אמר ה' יען אשר שלחת מלאכים לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון המבלי אין אלהים בישראל לדרש בדברו לכן המטה אשר עליה שם לא תרד ממנה כי מות תמות:"
11	ד. בית שאן	שופטים א, 27: "ולא הוריש מנשה את בית שאן ואת בנותיה:"
12	ג. בגלל מקנה הצאן והבקר שהיה לו	בראשית כו, 14: "ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה רבה ויקנאו אותו פלשתים:"
13	ג. כאשר שמע על מותו של אמנון	שמואל ב יג, 29-31: "ויעשו נערי אבשלום לאמנון כאשר צוה אבשלום [...] והשמעה באה אל דוד לאמר הכה אבשלום את כל בני המלך ולא נותר מהם אחד: ויקם המלך ויקרע את בגדיו וישכב ארצה וכל עבדיו נצבים קרעי בגדים:"
14	ד. אליהו	מלכים ב א, 8: "ויאמרו אליו איש בעל שער ואזור עור אזור במתניו ויאמר אליה התשבי הוא:"
15	ג. מן	שמות טז, 15: "ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה אלהם הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה:"
16	א. חציר	מלכים א יח, 5: "ויאמר אחאב אל עבדיהו לך בארץ אל כל-מעוניי המים ואל כל הנחלים אולי נמצא חציר ונחיה סוס ופרד ולוא נכרית מהבהמה:"

17	ב. יהוא	מלכים ב ט, 16-19: "וַיִּרְכַּב יְהוּא וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֵאלָהּ כִּי יוֹרָם שָׁכַב שְׁמֵהּ וְאַחֲזִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לְרֵאוֹת אֶת יוֹרָם: וְהַצִּפָּה עֹמֵד עַל הַמַּגְדָּל בְּיִזְרְעֵאל וַיֵּרָא אֶת שְׁפָעֵת יְהוּא בָּבֹאוֹ וַיֹּאמֶר שְׁפָעֵת אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמֶר יוֹרָם קַח רֶכֶב וְשַׁלַּח לִקְרֹאתֶם וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם: וַיֵּלֶךְ רֶכֶב הַסּוּס לִקְרֹאתוֹ וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ הַשָּׁלוֹם וַיֹּאמֶר יְהוּא מִה לָךְ וּלְשָׁלוֹם סָב אֶל אַחֲרָי וַיִּגַּד הַצִּפָּה לְאֹמֶר בָּא הַמֶּלֶךְ עַד הֵם וְלֹא שָׁב: וַיִּשְׁלַח רֶכֶב סוּס שְׁנַי וַיָּבֵא אֲלֵהֶם וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם וַיֹּאמֶר יְהוּא מִה לָךְ וּלְשָׁלוֹם סָב אֶל אַחֲרָי:"
18	א. עמרי	שלמה - מלכים א, 32-34: "וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת שְׁלֹמֹה בְּנֵי עַל הַפְּרָדָה אֲשֶׁר לִי וְהוֹרְדְתֶם אֹתוֹ אֶל גֶּחוֹן: וּמִשַׁח אֹתוֹ שֵׁם צִדּוֹק הַכֹּהֵן וְנָתַן הַנְּבִיא לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל וַתִּקְעֶתֶם בְּשׁוֹפָר וַאֲמַרְתֶּם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה:" אבשלום - שמואל ב טז, 16: "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא חוּשֵׁי הָאֲרָכִי רֵעָה דָּוִד אֶל אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר חוּשֵׁי אֶל אַבְשָׁלוֹם יְחִי הַמֶּלֶךְ יְחִי הַמֶּלֶךְ:" יואש - מלכים ב יא, 12: "וַיִּזְצֹא אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנִּזְר וְאֶת הָעֵדוּת וַיִּמְלֹכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשַׁחֻהוּ וַיְכּוּ כָף וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ:"
19	ד. נבות	מלכים א כא, 13: "וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיעֵל וַיֵּשְׁבוּ נֶגְדוֹ וַיַּעֲדֵהוּ אֲנָשֵׁי הַבְּלִיעֵל אֶת נְבוֹת נֶגְד הָעַם לְאֹמֶר בְּרַךְ נְבוֹת אֱלֹהִים וּמֶלֶךְ וַיִּצְאֵהוּ מִחוּץ לְעִיר וַיִּסְקְלֵהוּ בְּאֲבָנִים וַיָּמָת:"
20	א. "וַיִּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת וְהָיָה אִשָּׁה שָׁכְבַת מִרְגְּלֵתָיו"	רות ג, 8: "וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיִּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת וְהָיָה אִשָּׁה שָׁכְבַת מִרְגְּלֵתָיו:"
21	ב. יהושע	יהושע כג, 10: "אִישׁ אֶחָד מִכֶּם יִרְדֹּף אֶלְפִי כִי ה' אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם:"
22	ב. על מפקד העם ועל כריתת כנף המעיל של שאול	שמואל א כד, 5: "וַיְהִי אַחֲרָי כֵן וַיֵּךְ לֵב דָּוִד אֹתוֹ עַל אֲשֶׁר כָּרַת אֶת כַּנֶּף אֲשֶׁר לְשָׁאוֹל:" שמואל ב כד, 10: "וַיֵּךְ לֵב דָּוִד אֹתוֹ אַחֲרָי כֵן סָפַר אֶת הָעַם וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל ה' חֲטָאתִי מָאֵד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְעַתָּה ה' הַעֲבֵר נָא אֶת עֵוֹן עַבְדְּךָ כִּי נִסְפַּלְתִּי מֵאֵד:"
23	ג. בין דוד לאביתר	שמואל א כב, 22-23: "וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַבִּיתָר יְדִעְתִּי בַיּוֹם הַהוּא כִּי שָׁם דוּיַג (דוּאָג) הָאֲדָמִי כִּי הִגֵּד יִגִּיד לְשָׁאוֹל אֲנִכִי סִבְתִּי בְּכָל נַפְשׁ בֵּית אָבִיךָ: שָׁבָה אֵתִי אֶל תִּירָא כִּי אֲשֶׁר יִבְקֹשׁ אֶת נַפְשִׁי יִבְקֹשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ כִּי מִשְׁמַרְתְּ אֹתָהּ עַמְדִּי:"
24	ד. שאול	שמואל א יד, 50: "וַיִּשָׂם אֶשֶׁת שָׁאוֹל אַחִיעֶזֶר בֶּת-אַחִיעֶזֶר וְשֵׁם שָׂר צָבָאוֹ אַבְיָנָר בֶּן-נֵר דָּוִד שָׁאוֹל:"
25	ג. שריטה תחת שריטה	שמות כא, 24: "עֵין תַּחַת עֵין שֵׁן תַּחַת שֵׁן יָד תַּחַת יָד רֶגֶל תַּחַת רֶגֶל: כֹּוֹיָהּ תַּחַת כֹּוֹיָהּ פִּצְעַת תַּחַת פִּצְעַת חֲבוּרָה תַּחַת חֲבוּרָה:"

חידון התנ"ך המחוזי הפומבי לבתי הספר הממלכתיים

השלב הראשון

מפגשים עם אחרים

שאלות בעקבות סרטונים

בחלק זה יוקרנו סרטונים העוסקים בדמויות של "אחרים" מתוך התנ"ך.

לאחר כל סרטון יוצגו לשלושה מתמודדים שאלות הקשורות בנושא הסרטון.

בכל שאלה שני חלקים.

תשובה נכונה על חלק אחד תזכה את הנבחן/ת ב-8 נקודות.

תשובות נכונות על שני החלקים יזכו את הנבחן/ת ב-16 נקודות.

סרטון ראשון: פלשתי

שאלה 1:

אחד הקרבות המפורסמים ביותר בין הפלשתים לישראל הוא הקרב שבו ניצח דוד את גלית.

- א. דוד היה חסר ניסיון צבאי, אך כדי לשכנע את שאול ביכולותיו הוא מספר על ניסיון אחר שיש לו. מהו?
- ב. דוד אומר שהאיש שיכה את הפלשתי יסיר "חרפה מעל ישראל". מהי החרפה שהמיט גלית על ישראל?

תשובה:

- א. הרג הארי והדוב
- ב. גלית הפלשתי קילל את אלוהי ישראל (יתקבל גם: זלזל ביכולתם של חיילי ישראל ושל דוד)

"ויאמר דוד אל האנשים העמדים עמו לאמר מה יעשה לאיש אשר יכה את הפלשתי הלז והסיר חרפה מעל ישראל כי מי הפלשתי הערל הזה כי חרף מערכות אלהים חיים [...] ויאמר דוד אל שאול רעה היתה עבדך לאביו בצאן ובא הארי ואת הדוב ונשא שמה מהעדר: ויצאתי אחריו והכתינו והצלתי מפיו ויקם עלי והחזקתי בזקנו והכתינו והמיתנו: גם את הארי גם הדב הכה עבדך והיה הפלשתי הערל הזה כאחד מהם כי חרף מערכת אלהים חיים [...] ויאמר הפלשתי אל דוד הכלב אנכי כי אתה בא אלי במקלות ויקלל הפלשתי את דוד באלהיו [...]": (שמואל א יז, 26, 34-36, 43)

שאלה 2:

עם ישראל ספג לעתים מכות קשות מיד הפלשתים.

- א. באחת מהמלחמות הקשות שבין ישראל לפלשתים נפל מלך ישראל. מי היה המלך?
- ב. מי דאג להביא את המלך לקבורה לאחר הקרב?

תשובה:

- א. שאול
- ב. אנשי יבש גלעד

"ותקבד המלחמה אל שאול [...] ויקח שאול את החרב ויפל עליה: וירא נשא כליו, כי מת שאול ויפל גם הוא על חרבו וימת עמו [...] וישמעו אליו, ישבי יבש גלעד, את אשר עשו פלשתים לשאול: ויקומו כל איש חיל וילכו כל הלילה ויקחו את גוית שאול ואת גוית בנו מחומת בית שן ויבאו יבשה וישרפו אתם שם: ויקחו את עצמותיהם ויקברו תחת האשל ביבשה ויצמו שבעת ימים:" (שמואל א לא, 3-13)

שאלה 3:

שני שופטים הכו בפלשתים בכלי נשק מאולתרים.

- א. שופט הכה 1,000 פלשתים באיבר של בעל חיים. מה היה האיבר?
- ב. שופט נוסף הכה 600 פלשתים בכלי עבודה. מי היה השופט?

תשובה:

- א. לחי חמור
"וַיִּמְצָא לְחֵי חֲמֹר טְרִיָּה וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקְחֶהָ וַיֵּךְ בָּהּ אֶלְפֵי אִישׁ: וַיֹּאמֶר שְׁמִשׁוֹן בְּלַחֵי הַחֲמֹר חֲמֹר חֲמֹרִתִּים בְּלַחֵי הַחֲמֹר הַכִּיתִי אֶלְפֵי אִישׁ:" (שופטים טו, 15-16)
- ב. שמגר בן ענת
"וְאַחֲרָיו הָיָה שְׁמֹגֵר בֶּן עֲנַת וַיֵּךְ אֶת פְּלִשְׁתִּים שֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ בְּמִלְמַד הַבְּקָר וַיִּוָּשַׁע גַּם הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל:" (שופטים ג, 31)

סרטון שני: כנעני

שאלה 4:

חוקי התורה מצווים לכבוש את ארץ כנען מהכנענים ולהכרית את שבעת עמי כנען. ואולם, בכמה אזורים לא הצליחו ישראל להוריש את הכנענים.

- א. מה היה מעמד הכנענים באזורים אלו בתקופות שבהן "חזק ישראלי"?
- ב. מה היו הבעיות שהתעוררו מכך שישראל ישבו בקרב עמי כנען?

תשובה:

- א. הוטל עליהם מס עבד (יתקבל גם: העלו להם מסים; עבדו בעבודות בשביל בני ישראל)
"כָּל הָעַם הַנּוֹתֵר מִן הָאֱמֹרִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה: בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נִתְּרוּ אַחֲרֵיהֶם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַחְרִימָם וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה לְמַס עֶבֶד עַד הַיּוֹם הַזֶּה:" (מלכים א ט, 20-21)
- ב. נשים נכריות, עבודה זרה, מחסור בשטחי התיישבות (כל אחת מהתשובות תתקבל כתשובה מלאה)
"וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָשְׁבוּ בְּקִרְבֵּי הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: וַיִּקְחוּ אֶת בְּנוֹתֵיהֶם לָהֶם לְנָשִׁים וְאֶת בְּנוֹתֵיהֶם נָתְנוּ לְבָנֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ אֶת אֱלֹהֵיהֶם:" (שופטים ג, 5-6)
"וַיִּלְחֲצוּ הָאֱמֹרִי אֶת בְּנֵי דָן הַהֵרָה כִּי לֹא נָתְנוּ לָרֶדֶת לְעַמְקֵי:" (שופטים א, 44)

שאלה 5:

יושבי כנען היו ידועים כמי שברשותם רכבי ברזל רבים. בגלל עובדה זו לא כבשו בני ישראל את כל הערים הכנעניות בתקופת יהושע ובתקופת השופטים.

- א. על איזה שבט מסופר "וַיִּרְשׁ אֶת הַהָר כִּי לֹא לְהוֹרִישׁ אֶת יִשְׂבֵי הָעֵמֶק כִּי רָכַב בְּרִזְלֵל לָהֶם?"
- ב. מיהו המלך הכנעני שנודע בכך שברשותו "תשע מאות רכב ברזל" אך אלו לא עזרו לו במלחמה נגד ישראל?

תשובה:

א. על שבט יהודה

"וַיְהִי ה' אֶת יְהוּדָה וַיִּרְשׁ אֶת הַהָר כִּי לֹא לְהוֹרִישׁ אֶת יִשְׂבֵי הָעֵמֶק כִּי רָכַב בְּרִזְלֵל לָהֶם:"
(שופטים א, 19)

ב. יבין

"וַיִּמְכְּרֵם ה' בְּיַד יְבִין מֶלֶךְ כְּנַעַן אֲשֶׁר מֶלֶךְ בְּחָצוֹר וְיִשָּׂר צָבָאוּ סִיסְרָא וְהוּא יוֹשֵׁב בְּחַרְשֵׁת הַגּוֹיִם. וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' כִּי תִשַׁע מֵאוֹת רָכָב בְּרִזְלֵל לוֹ וְהוּא לָחַץ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחִזְקָה עֲשָׂרִים שָׁנָה:"
(שופטים ד, 2-3)

שאלה 6:

משפחתו של אברהם וצאצאיו נהגו שלא להתחתן עם כנענים: "וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיִּצְוֵהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנַעַן".

- א. גם עשו רצה לכבד את אביו ובנישואיו השניים לקח אישה לא כנענית. מאיזו משפחה היא הייתה?
- ב. אחד מצאצאי משפחת אברהם חרג ממנהג המשפחה ולקח לו לאישה "בת איש כנעני ושמו שוע". מיהו?

תשובה:

א. ממשפחת ישמעאל

"וַיִּרְא עֵשָׂו כִּי רְעוּת בָּנוֹת כְּנַעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו: וַיִּלֶךְ עֵשָׂו אֶל יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מְחִלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל בִּן אַבְרָהָם אַחֻזַת נְבוֹיֹת עַל נָשָׂיו לֹא אִשָּׁה:" (בראשית כח, 8-9)

ב. יהודה

"וַיִּרְא שָׁם יְהוּדָה בַּת אִישׁ כְּנַעַנִי וְשָׁמוֹ שׁוּעַ וַיִּקַּח וַיָּבֵא אֵלָיָה:" (בראשית לח, 2)

סרטון שלישי: גר

שאלה 7:

- התורה מצווה: "ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם".
א. מי בעוניה הציעה: "אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים"?
ב. איזה חסד נוסף עשה בעל השדה עם האישה כאשר באה ללקוט בשדהו?

תשובה:

- א. רות
ב. הוא הציע להשקותה במים/ הציע לה לאכול/ ציווה שלא יביישו אותה/ אישר לה ללקוט מתוך השדה עצמו
- "ותאמר רות המואביה אל נעמי אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן בעיני ותאמר לה לכי בתי [...] ויאמר בעז אל רות הלוא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין עם נעמתי: עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן הלוא צויתי את הנערים לבלתי נגעך וצמת והלכת אל הכלים ושתית מאשר ישאבון הנערים [...] ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ ותשב מצד הקצרים ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותתר: ותקם ללקט ויצו בעז את נערו לאמר גם בין העמרים תלקט ולא תכלימוה: וגם של תשלו לה מן הצבתים ועזבתם ולקטה ולא תגערו בה:" (רות ב, 2-16)

שאלה 8:

- בתקופה שבה שהו יעקב ובניו במצרים הם זכו ליחס חם ומכבד מצד פרעה שליט מצרים.
- א. פרעה פתח את ארץ מצרים ברוחב לב בפני משפחת יעקב: "ארץ מצרים לפניך הוא במיטב הארץ הושב את אביך ואת אחיך". איזה אזור במצרים קיבלו בני יעקב למגורים?
ב. היחס המכבד למשפחת יעקב בא לידי ביטוי גם בהשתתפות המצרים במסע הלוויה של יעקב. איזה שם ניתן למקום שבו נערך המספד הגדול ליעקב?

תשובה:

- א. ארץ גושן/ ארץ רעמסס
"ויאמר פרעה אל יוסף לאמר אביך ואחיך באו אליך: ארץ מצרים לפניך הוא במיטב הארץ הושב את אביך ואת אחיך ישבו בארץ גושן ואם ידעת ויש בם אנשי חיל ושמנתם שרי מקנה על אשר לי:" (בראשית מז, 5-6)
- ב. אבל מצרים (יתקבל גם: גרן האטד)
"ויעל יוסף לקבר את אביו ויעלו אתו כל עבדי פרעה זקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים: וכל בית יוסף ואחיו ובית אביו רק טפם וצאנם ובקרום עזבו בארץ גושן: ויעל עמו גם רכב גם פרשים ויהי המחנה כבד מאד: ויבאו עד גרן האטד אשר בעבר הירדן ויספדו שם מספד גדול וכבד מאד ויעש לאביו אבל שבעת ימים: וירא יושב הארץ הפנעני את האבל בגרן האטד ויאמרו אבל כבד זה למצרים על כן קרא שמה אבל מצרים אשר בעבר הירדן:" (בראשית נ, 7-11)

שאלה 9:

- פרעה, מלך מצרים החדש "אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף", שעבד את ישראל הגרים בארצו.
א. איך נקראו "עֲרֵי הַמִּסְכָּנוֹת" - ערי המחסנים שבנו ישראל בצו פרעה?
ב. איזה מלך אחר במקרא בנה "עֲרֵי מִסְכָּנוֹת"?

תשובה:

א. פתם ורעמסס
"וַיִּשְׂמְאוּ עָלָיו שְׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיִּבְנוּ עֲרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעָה אֵת פֶּתֶם וְאֵת רַעְמֶסֶס:"
(שמות א, 11)

ב. שלמה
"וְאֵת כָּל עֲרֵי הַמִּסְכָּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לְשִׁלְמֹה וְאֵת עֲרֵי הָרֶכֶב וְאֵת עֲרֵי הַפָּרָשִׁים וְאֵת חֲשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חֲשַׁק לְבָנוֹת בִּירוּשָׁלַם וּבְלִבְנוֹן וּבְכָל אֶרֶץ מְמִשְׁלָתוֹ:" (מלכים א ט, 19)

סרטון רביעי: עבד

שאלה 10:

- יש עבדים שזכו ליהנות ממעמד גבוה בבית אדוניהם.
א. מי העבד שזכה להיות "אִישׁ מְצָלִיחַ [...] בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי"?
ב. אותו עבד הצליח לא רק בבית אדונו אלא גם בבית הסוהר שאליו הושלך. במה התבטאה הצלחתו?

תשובה:

א. יוסף
ב. מינו אותו לאחראי על כל האסירים
"וַיֹּסֵף הוֹרֵד מִצְרַיִם וַיִּקְנֶהוּ פּוֹטִיפָר סָרִיס פְּרַעֲהוּ שֶׁר הַטְּבָחִים אִישׁ מִצְרִי מִיַּד הַיִּשְׁמַעֲלִים אֲשֶׁר הוֹרְדוּהוּ שָׁמָּה: וַיְהִי ה' אֵת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מְצָלִיחַ וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי [...] וַיִּתֵּן שֶׁר בֵּית הַסֹּהַר בְּיַד יוֹסֵף אֵת כָּל הָאֲסִירִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה: אֵין שֶׁר בֵּית הַסֹּהַר רָאָה אֵת כָּל מְאוֹמָה בְּיָדוֹ בְּאֲשֶׁר ה' אָתוֹ וְאֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מְצָלִיחַ:"
(בראשית לט, 1-2, 22-23)

שאלה 11:

- חוקי התורה שומרים על זכויותיו של העבד העברי.
א. לאחר כמה שנות עבודה יכול העבד העברי לצאת לחופשי?
ב. מה דורש החוק מאדון שהפיל את שן עבדו?

תשובה:

- א. לאחר שש שנים
ב. לשלוח לחופשי את העבד
"כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבַעַת יֵצֵא לְחֻפְשֵׁי חָנָם [...] וְאִם שָׁן עֲבָדוֹ אוֹ שָׁן אִמְתּוֹ יִפִּיל לְחֻפְשֵׁי יִשְׁלַחנּוּ תַּחַת שָׁנוֹ:" (שמות כא, 2, 27)

שאלה 12:

ציבא היה עבד לבית שאול שבפקודת דוד, עבד בבית מפיבשת, בנו הנכה של שאול.

- א. באיזה אירוע בחר ציבא לעזוב את מפיבשת ולתמוך בדוד?
ב. מה הבטיח דוד לתת לציבא כאות תודה על תמיכתו בו?

תשובה:

- א. באירוע מרד אבשלום
ב. דוד הבטיח להעביר לציבא את כל רכושו של מפיבשת

"וַיְדַוֵּד עֶבֶר מַעַט מִהֲרָאֵשׁ וְהִנֵּה צִיבָא נֶעַר מִפִּיבֶשֶׁת לְקָרְאָתוֹ וְצָמַד חֲמָרִים חֲבָשִׁים וְעֲלִיָּהֶם מֵאֲתִים לָחֶם וּמֵאָה צְמוֹקִים וּמֵאָה קִיץ וְנֹבֵל יַיִן: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֵל צִיבָא מָה אֱלֹה לָךְ וַיֹּאמֶר צִיבָא הַחֲמוּרִים לְבֵית הַמֶּלֶךְ לָרֶכֶב וְלֵהֲלַחֵם (וְהַלָּחֶם) וְהַקִּיץ לְאֹכֹל הַנְּעָרִים וְהַיַּיִן לְשִׁתּוֹת הַיַּעַף בַּמִּדְבָּר: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאִיָּה בֶן אֲדֹנָיךְ וַיֹּאמֶר צִיבָא אֵל הַמֶּלֶךְ הִנֵּה יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַם כִּי אָמַר הַיּוֹם יָשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת מַמְלַכּוֹת אָבִי: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִבָא הִנֵּה לָךְ כָּל אֲשֶׁר לְמִפִּיבֶשֶׁת וַיֹּאמֶר צִיבָא הַשְׁתַּחֲוִיתִי אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ:" (שמואל ב טז, 4-1)

סרטון חמישי: נביא

שאלה 13:

לעתים שירתו נביאים בחצרות המלכים ושימשו כיועצי המלך.

- א. נביא אחד ייעץ לאשת המלך כיצד לפנות אל המלך ולשכנע אותו להתערב במצב ולקבל החלטה הרת גורל. מי היה הנביא?
- ב. אותו נביא ייעץ למלך בנושא אחר ואמר: "כל אשר בלבבך לך עשה כי ה' עמך", אך לבסוף התברר כי עצתו לא תאמה את רצון ה'. מה היה הנושא שעליו התייעץ המלך עם הנביא?

תשובה:

א. נתן

"ויאמר נתן אל בית שבע אם שלמה לאמר הלוא שמעת כי מלך אדניהו בן חגית ואדניהו דוד לא ידע: ועתה לכי איעצך נא עצה ומלטי את נפשך ואת נפש בנה שלמה: לכי ובאי אל המלך דוד ואמרת אליו הלא אתה אדני המלך נשבעת לאמתך לאמר כי שלמה בנה ימלך אחרי והוא ישב על כסאי ומדוע מלך אדניהו: הנה עודך מדברת שם עם המלך ואני אבוא אחריך ומלאתי את דברך:" (מלכים א, 11-14)

ב. בניית בית לה'

"ויאמר המלך אל נתן הנביא ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלהים יושב בתוך היריעה: ויאמר נתן אל המלך כל אשר בלבבך לך עשה כי ה' עמך: ויהי בלילה ההוא ויהי דבר ה' אל נתן לאמר: לך ואמרת אל עבדי אל דוד כה אמר ה' האתה תבנה לי בית לשבתי:" (שמואל ב ז, 2-5)

שאלה 14:

בתקופות שונות רדפו המלכים את הנביאים.

- א. מפני מי הוסתרו נביאי ה' "מאָה איש חֲמָשִׁים חֲמָשִׁים איש במערה"?
- ב. איזה נביא נוסף לן במערה בעת מנוסתו מפני מי שרצה להורגו?

תשובה:

א. מפני איזבל

"הלא הגד לאדני את אשר עשיתי בהרג איזבל את נביאי ה' ואחבא מנביאי ה' מאה איש חמשים חמשים איש במערה ואכלכלם לחם ומים:" (מלכים א יח, 13)

ב. אליהו

"ותשלח איזבל מלאך אל אליהו לאמר כה יעשון אלהים וכה יוספון כי כעת מחר אשים את נפשך כנפש אחד מהם: וירא ויקם וילך אל נפשו ויבא באר שבע אשר ליהודה וינח את נערו שם [...] ויקם ויאכל וישתה וילך בכח האכילה ההיא ארבעים יום וארבעים לילה עד הר האלהים חרב: ויבא שם אל המערה וילן שם והנה דבר ה' אליו ויאמר לו מה לך פה אליהו:" (מלכים א יט, 2-9)

שאלה 15:

- הנביאים היו נציגים של צדק, מוסר ואמת בקרב עם ישראל.
- א. נביא האשים מלך במילים: "אתה האיש [...]. מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע בעיני". במה האשים הנביא את המלך?
- ב. איש האלוהים האשים איש רם מעמד ואמר: "למה תבעטו בזבחי ובמנחתי אשר צייתי מעון ותכבד את בניה ממני". מי האיש שהואשם בכך שכיבד את בניו יותר משכיבד את חוקי ה'?

תשובה:

- א. בהריגת אוריה החתי ובלקייחת בת שבע לאישה (מספיק חלק אחד של התשובה כדי לקבל ניקוד מלא)

"ויאמר נתן אל דוד אתה האיש כה אמר ה' אלהי ישראל אנכי משחתיך למלך על ישראל ואנכי הצלתיך מיד שאול: ואתנה לך את בית אדניך ואת נשי אדניך בחיקך ואתנה לך את בית ישראל ויהודה ואם מעט ואספה לך כהנה וכהנה: מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע בעיני (בעיני) את אוריה החתי הכיית בחרב ואת אשתו לקחת לך לאשה ואתו הרגת בחרב בני עמון:" (שמואל ב יב, 7-9)

- ב. עלי הכהן

"ויבא איש אלהים אל עלי ויאמר אליו כה אמר ה' הנגלה נגליתי אל בית אביך בהיותם במצרים לבית פרעה: ובחר אתו מכל שבטי ישראל לי לכהן לעלות על מזבחי להקטיר קטורת לשאת אפוד לפני ואתנה לבית אביך את כל אשי בני ישראל: למה תבעטו בזבחי ובמנחתי אשר צייתי מעון ותכבד את בניה ממני להבריאכם מראשית כל מנחת ישראל לעמי:" (שמואל א ב, 27-29)

סרטון שישי: כוהן

שאלה 16:

כוהני ישראל הם צאצאי שבט לוי. התנ"ך מספר לנו על כמה מקרים שבהם מונו, שלא כדין, כוהנים בני שבט אחר.

- א. מי המלך שמינה לכוהנים אנשים שלא היו משבט לוי?
- ב. מיהו האיש משבט אפרים שמינה את בנו לכוהן ועל מעשה זה נאמר: "בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הַיֵּשֶׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה?"

תשובה:

- א. ירבעם

"וַיַּעַשׂ אֶת בֵּית בָּמֹת וַיַּעַשׂ כֹּהֲנִים מִקְצוֹת הָעָם אֲשֶׁר לֹא הָיוּ מִבְּנֵי לֵוִי: וַיַּעַשׂ יִרְבְּעָם חָג בַּחֲדָשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ כָּחָג אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ כֵּן עָשָׂה בְּבֵית אֵל לְזַבַּח לַעֲגָלִים אֲשֶׁר עָשָׂה וְהַעֲמִיד בְּבֵית אֵל אֶת כֹּהֲנֵי הַבָּמֹת אֲשֶׁר עָשָׂה:" (מלכים א יב, 31-32)

- ב. מיכיהו

"וַיְהִי אִישׁ מֵהָר אֶפְרָיִם וְשֵׁמוֹ מִיכָיְהוּ [...] וְהָאִישׁ מִיכָה לוֹ בֵּית אֱלֹהִים וַיַּעַשׂ אֶפֹּד וְתַרְפִּים וַיִּמְלֵא אֶת יָד אֶחָד מִבְּנָיו וַיְהִי לוֹ לְכַהֵן בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הַיֵּשֶׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה:" (שופטים יז, 5-6)

שאלה 17:

הכוהנים היו מעורבים לעתים במהלכים הפוליטיים של הממלכה.

- א. מיהו הכוהן שתמך במלוכתו של אֲדֹנִיָּה?
- ב. לאחר ששלמה ירש את כיסא אביו ומונה למלך, מה היה דינו של כוהן זה?

תשובה:

א. אֲבִיתָר
"וְאֲדֹנִיָּה בֶן חַגִּית מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים וְחֹמְשִׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו: וְלֹא עָצְבוּ אָבִיו מִיָּמָיו לֵאמֹר מִדּוֹעַ כָּכָה עֲשִׂיתָ וְגַם הוּא טוֹב תֵּאָר מֵאֲדֹנִי וְאֵתוֹ יִלְדֶה אַחֲרָי אֲבִישָׁלוֹם: וַיְהִי דְבָרָיו עִם יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה וְעִם אֲבִיתָר הַכֹּהֵן וַיַּעֲזְרוּ אַחֲרָי אֲדֹנִיָּה:"
(מלכים א, 5-7)

ב. הוא גורש לענתות/ הוא הפסיק לשמש ככוהן
"וְלֹאֲבִיתָר הַכֹּהֵן אָמַר הַמֶּלֶךְ עֲנִתְתָּ לִּי עַל שְׂדֵיךָ כִּי אִישׁ מֵנֹת אָתָּה וּבַיּוֹם הַזֶּה לֹא אֶמִּיתְךָ כִּי נִשְׂאֵת אֶת אָרוֹן אֲדֹנִי ה' לְפָנָי דָּוִד אָבִי וְכִי הִתְעַנִּית בְּכָל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה אָבִי: וַיִּגְרַשׁ שְׁלֹמֹה אֶת אֲבִיתָר מֵהַיּוֹת כֹּהֵן לֵה' לְמִלְאָת אֶת דְּבַר ה' אֲשֶׁר דִּבֶּר עַל בֵּית עֲלִי בְשָׁלֹה:"
(מלכים ב, 26-27)

שאלה 18:

גם בקרב העמים השכנים היו כוהנים, וגם להם תפקיד בסיפורי התנ"ך.

- א. מיהו הכוהן המדייני שאירח בביתו עברי נמלט?
- ב. מיהו המלך שעליו נאמר: "והוא כהן לאל עליון"?

תשובה:

א. יתרו
"וּלְכַהֵן מִדֵּיָן שִׁבְעַת בָּנוֹת וַתְּבֹאנָה וַתִּדְּלָנָה וַתִּמְלֶאנָה אֶת הַרְהֻטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן [...] וַיֹּאמֶר אֵל בְּנֵתָיו וַאֲיֵהוּ לָמָּה זֶה עֲזַבְתֶּן אֶת הָאִישׁ קְרָאֵן לוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְשִׁבְתָּ אֶת הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת צַפְרָה בְּתוֹ לַמִּשָּׁה:" (שמות ב, 16-20)

ב. מלכי-צֶדֶק
"וּמְלֹכֵי-צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לֶחֶם וַיֵּין וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֲלִיוֹן:" (בראשית יד, 18)

החידון המחוזי הפומבי לבתי הספר הממלכתיים

השלב השני

משחק מחשב

עם לא לבדד ישכון

בכל קטגוריה 4 שאלות. יש לענות על כל השאלות בתוך 60 שניות.
כל תשובה נכונה תזכה את הנבחן ב-5 נקודות.
תשובות נכונות על כל 4 השאלות יזכו את הנבחן/ת ב-20 נקודות.

1. יחידים בתוך רבים

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מיהי האישה האלמנה, הנכרייה והענייה שזכתה להקים שושלת מוכובדת?	רות	רות ב, 8-10: "ויאמר בעז אל רות הלוא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין עם נערתי [...] ותפל על פניה ותשתחו ארצה ותאמר אליו מדוע מצאתי חן בעיניך להפירני ואנכי נכריה:" רות ד, 13-20: "ויקח בעז את רות ותהי לו לאשה ויבא אליה ויתן ה' לה הריון ותלד בן [...] ושלמון הוליד את בעז ובעז הוליד את עובד ועבד הוליד את ישי וישי הוליד את דוד:"
2	מי הכריז על עצמו כ"גר ותושב", אך התושבים המקומיים קיבלו אותו כ"נשיא אלהים"?	אברהם	בראשית כג, 4-6: "גר ותושב אנכי עמכם תנו לי אחזת קבר עמכם ואקברה מתי מלפני: ויענו בני חת את אברהם לאמר לו שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר את מתך איש ממנו את קברו לא יכלה ממך מקבר מתך:"
3	למי פנו בשאלה: "מה מלאכתך ומאין תבוא מה ארצך ואי מזה עם אתה"?	ליונה	יונה א, 8-9: "ויאמרו אליו הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו מה מלאכתך ומאין תבוא מה ארצך ואי מזה עם אתה: ויאמר אליהם עברי אנכי ואת ה' אלהי השמים אני ירא אשר עשה את הים ואת היבשה:"
4	מי המנהיג שבעקבות הירצחו ברחו רבים למצרים?	גדליה	מלכים א כה, 25-26: "ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אלישמע מזרע המלוכה ועשרה אנשים אתו ויכו את גדליהו וימת ואת היהודים ואת הכשדים אשר היו אתו במצפה: ויקמו כל העם מקטן ועד גדול ושרי החלים ויבאו מצרים כי יראו מפני כשדים:"

2. עזרה מהעמים

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מי המדייני ששיעץ כיצד לנהל את ענייני הפנים של עם ישראל?	יתרו	שמות יח, 17-21: "ויאמר חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה: נבל תבל גם אתה גם העם הזה אשר עמך פי כבד ממך הדבר לא תוכל עשהו לבדך [...] ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע ושמרת עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרת:"
2	מיהי האישה מיריחו שעשתה חסד וקיבלה חסד בחזרה?	רחב	יהושע ב, 1-14: "וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר לכו ראו את הארץ ואת יריחו וילכו ויבאו בית אשה זונה ושמה רחב וישכבו שמה: ותאמר אל האנשים ועתה השבעו נא לי בה' כי עשיתי עמכם חסד [...] ויאמרו לה האנשים נפשנו תחתיכם למות אם לא תגידו את דברנו זה והיה בתת ה' לנו את הארץ ועשינו עמך חסד ואמת:"
3	מה השאלו המצרים לבני ישראל היוצאים ממצרים?	כלי כסף וזהב (יתקבל גם: כלים; רכוש גדול)	שמות יא, 2-3: "דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב: ויתן ה' את חן העם בעיני מצרים גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם:"
4	מי ביקש מאנשי סכות: "כפרות לחם לעם אשר ברגלי כי עיפים הם", ונתקל בסירוב?	גדעון	שופטים ח, 4-6: "ויבא גדעון הירדנה עבר הוא ושלש מאות האיש אשר אתו עיפים ורדפים: ויאמר לאנשי סכות תנו נא כפרות לחם לעם אשר ברגלי כי עיפים הם ואנכי רדף אחרי זבח וצלמנע מלכי מדן: ויאמר שרי סכות הכף זבח וצלמנע עתה בידך כי נתן לצבאך לחם:"

3. הכנסת אורחים

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מי האורח שלא שב בשלום מאוהל האירוח?	סיסרא	שופטים ד, 18-21: "וַתֵּצֵא יָעֵל לְקִרְאֵת סִסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנָי סוּרָה אֵלַי [...] וַתְּבוֹא אֵלָיו בְּלֹאט וַתִּתְקַע אֶת הַיָּתֵד בְּרִקְתּוֹ וַתִּצְנַח בְּאָרֶץ וְהוּא נֹרֵד וַיַּעַף וַיָּמָת:"
2	מי הפציר באורחיו ללון בביתו אף על פי שהם העדיפו ללון ברחוב?	לוט	שמות יט, 1-2: "וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בְּעָרֵב וְלוֹט יָשֵׁב בְּשַׁעַר סְדֹם וַיֵּרָא לוֹט וַיִּקָּם לְקִרְאֵתָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַפָּיִם אַרְצָה: וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא אֲדֹנָי סוּרוּ נָא אֶל בַּיִת עֲבָדְכֶם וְלִינוּ וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נָלִין:"
3	מי הכינה עוגה לנביא למרות עונייה הרב?	האישה האלמנה מצרפת	מלכים א יז, 13-15: "וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵלֶיהּ אֵל תִּירָאִי בְּאֵי עֲשֵׂי כְדַבְּרָה אֲךָ עֲשֵׂי לִי מִשֵּׁם עֲגָה קִטְנָה בְּרֹאשְׁנָה וְהוֹצֵאת לִי וְלָהּ וְלִבְנֶהּ תַעֲשֵׂי בְּאַחֲרָנָה [...] וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲשֶׂה כְּדַבַּר אֵלֶיהּ וַתֹּאכַל הוּא וְהִיא (היא והוא) וּבֵיתָהּ יָמִים:"
4	מי הסכים לאכול וללון בבית מארחיו רק לאחר שאמר את דבריו?	עבד אברהם/ אליעזר	בראשית כד, 33, 44: "וַיִּישָׂם (וַיִּוִּשֶׂם) לְפָנָיו לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר לֹא אֲכַל עַד אִם דַּבְּרְתֵי דַבְּרֵי וַיֹּאמֶר דַּבֵּר [...] וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ וַיְלִינוּ וַיִּקְוֹמוּ בַבֶּקֶר וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי לְאֲדֹנָי:"

4. בריתות

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	עם מי כרת יעקב ברית שבה נאמר: "אני לא אעבר אליך [...] אתה לא תעבר אלי?"	עם לבן	בראשית לא, 47-52: "ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו גל ויאכלו שם על הגל: ויקרא לו לבן יגר שהדויתא ויעקב קרא לו גלעד [...] ויאמר לבן ליעקב הנה הגל הזה והנה המצבה אשר יריתי ביני ובינך: עד הגל הזה ועדה המצבה אם אני לא אעבר אליך את הגל הזה ואם אתה לא תעבר אלי את הגל הזה ואת המצבה הזאת לרעה:"
2	מיהם האנשים שכרתו ברית בערמה ואמרו: "מארץ רחוקה באנו?"	הגבעונים	שופטים ט, 3-6: "וישבי גבעון שמעו את אשר עשה יהושע ליריחו ולעי ויעשו גם המה בערמה וילכו ויצטירו ויקחו שקים בלים לחמוריהם ונאדות יין בלים ומבקעים ומצררים [...] וילכו אל יהושע אל המחנה הגלגל ויאמרו אליו ואל איש ישראל מארץ רחוקה באנו ועתה כרתו לנו ברית:"
3	עם מי ממלכי יהודה כרת אחאב ברית שבה נאמר: "כמוני כמוך כעמי כעמך כסוסי כסוסיך?"	עם יהושפט	מלכים א כב, 4: "ויאמר אל יהושפט התלך אתי למלחמה רמת גלעד ויאמר יהושפט אל מלך ישראל כמוני כמוך כעמי כעמך כסוסי כסוסיך:"
4	מי הציע במסגרת ברית: "הערים אשר לקח אבי מאת אביך אשיב?"	בן הדד	מלכים א כ, 1-34: "ובן הדד מלך ארם קבץ את כל חילו ושלשים ושנים מלך אתו וסו ורכב ויעל ויצר על שמרון וילחם בה [...] ויאמרו אליו עבדיו הנה נא שמענו כי מלכי בית ישראל כי מלכי חסד הם נשימה נא שקים במתנינו וחבלים בראשנו ונצא אל מלך ישראל אולי יחיה את נפשך [...] ויצא אליו בן הדד ויעלהו על המרכבה: ויאמר אליו הערים אשר לקח אבי מאת אביך אשיב וחצות תשים לך בדמשק כאשר שם אבי בשמרון ואני בברית אשלחך ויכרת לו ברית וישלחהו:"

5. מלחמות

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	נגד מי נלחמו במלחמה שבה לא סייע ארון אלוהים שהובא ל"מחנה העברים"?	נגד פלשתים	שמואל א ד, 6-10: "וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת קוֹל הַתְּרוּעָה וַיֹּאמְרוּ מָה קוֹל הַתְּרוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּמַחֲנֵה הָעִבְרִים וַיֵּדְעוּ כִּי אַרֹן ה' בָּא אֶל הַמַּחֲנֶה [...] וַיִּלְחֲמוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנְגַף יִשְׂרָאֵל וַיָּנֹסוּ אִישׁ לְאֹהֲלָיו וַתְּהִי הַמַּכָּה גְּדוֹלָה מְאֹד וַיַּפֵּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלְף רַגְלִי:"
2	איזו עיר הייתה "סגרת ומסגרת מפני בני ישראל ואין בא"?	יריחו	יהושע ו, 1: "וַיְרִיחוּ סֹגְרַת וּמִסְגְּרַת מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא:"
3	מי האויב שאותו ניצחו ישראל כאשר ידי מנהיגם היו "אמונה עד בא השמש"?	עמלק	שמות יז, 11-13: "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עַמְלֵק: וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיִּשִׂימוּ תַחְתֵּיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחֹזֵר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזָּה אֶחָד וּמִזָּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה עַד בָּא הַשֶּׁמֶשׁ:"
4	מי הכה את אויביו "שוק על ירך מכה גדולה"?	שמשון	שופטים טו, 8: "וַיֹּאמֶר לָהֶם שָׁמְשׁוֹן אִם תַּעֲשׂוּן כְּזֹאת כִּי אִם נִקְמְתִי בְכֶם וְאַחַר אֲחַדְל: וַיֵּךְ אוֹתָם שׁוֹק עַל יָרֵךְ מַכָּה גְּדוֹלָה וַיִּרְדּוּ וַיִּשָּׁב בְּסַעֲפֵי סִלַע עֵיטָם:"

6. יחסים כלכליים

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מי נקנה מבני יעקב על ידי סוחרים ונמכר לשר מצרי?	יוסף	בראשית לז, 28: "וַיַּעֲבְרוּ אַנְשֵׁי מִדְיָנִים סֹחְרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת יוֹסֵף מִן הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף לַיִּשְׁמַעֲאֵלִים בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת יוֹסֵף מִצְרָיִמָּה:"
2	תמורת מה נתן שלמה לחירם חיטים ושמן?	תמורת עצים	מלכים א ה, 24-25: "וַיְהִי חִירוֹם נָתַן לְשִׁלְמֹה עֲצֵי אַרְזִים וְעֲצֵי בְרוֹשִׁים כָּל חֶפְצוֹ: וְשִׁלְמֹה נָתַן לְחִירָם עֶשְׂרִים אֶלֶף כֹּר חֲטִיִּם מִכֶּלֶת לְבֵיתוֹ וְעֶשְׂרִים כֹּר שֶׁמֶן כְּתִית כֹּה יָתַן שִׁלְמֹה לְחִירָם שָׁנָה בְּשָׁנָה:"
3	מי השחיתו את היבול של בני ישראל "ולא ישאירו מחיה ב'ישראל ושה ושור וחסור"?	מדיין/ עמלק	שופטים ו, 2-4: "וַתֵּעַז יַד מִדְיָן עַל יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי מִדְיָן [...] וְהָיָה אִם זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעֵלָה מִדְיָן וְעַמְלֵק וּבְנֵי קֶדֶם וְעָלוּ עֲלָיו: וַיַּחֲנוּ עֲלֵיהֶם וַיִּשְׁחִיתוּ אֶת יְבוֹל הָאָרֶץ עַד בּוֹאֲךָ עֲזָה וְלֹא יִשְׁאִירוּ מִחַיָּה בְּיִשְׂרָאֵל וְשָׂה וְשׂוֹר וְחִמּוֹר:"
4	מי היה המלך העשיר ש"השיב למלך ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף אילים צמר"?	מישע מלך מואב	מלכים ב ג, 4: "וּמִיִּשְׁעֵ מֶלֶךְ מוֹאָב הָיָה נֶקֶד וְהִשִּׁיב לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֵאָה אֶלֶף כָּרִים וּמֵאָה אֶלֶף אֵילִים צֶמֶר: וַיְהִי כְמוֹת אַחָב וַיִּפְשַׁע מֶלֶךְ מוֹאָב בְּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:"

7. שמות זרים

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	איך קראו בעברית ל"יגר שהדוּתָא"?	גלעד	בראשית לא 47: "וַיִּקְרָא-לוֹ לְבֶן יִגְר שֶׁהַדוּתָא וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גִלְעָד".
2	למי ממלכי עמון היה שם של בעל חיים?	לנחש	שמואל א יא, 1: "וַיַּעַל נָחֹשׁ הָעֵמוֹנִי וַיַּחֲנוּ עַל יְבִישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמְרוּ כָּל אַנְשֵׁי יְבִישׁ אֶל נָחֹשׁ כָּרַת לָנוּ בְרִית וְנַעֲבֹדָךְ:"
3	איך קראו ל"מֶלֶךְ אֲרָם נְהָרִים" ששעבד את ישראל?	כושן רשעתים	שופטים ג, 8: "וַיַּחַר אֶף ה' בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד כּוֹשֵׁן רִשְׁעֵתִים מֶלֶךְ אֲרָם נְהָרִים וַיַּעֲבֹדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כּוֹשֵׁן רִשְׁעֵתִים שְׂמֹנֶה שָׁנִים:"
4	מהי העיר שנבנתה בארץ חתים ונקראה בשמה הקדום של העיר בית אל?	לוז	שופטים א, 23-26: "וַיִּתְּרוּ בֵּית יוֹסֵף בְּבֵית אֵל וְשֵׁם הָעִיר לְפָנָיִם לּוֹז: וַיִּרְאוּ הַשְּׂמֵרִים אִישׁ יוֹצֵא מִן הָעִיר [...] וַיִּלֶּךְ הָאִישׁ אַרְצָ חַתִּים וַיָּבֵן עִיר וַיִּקְרָא שְׂמֵהּ לּוֹז הוּא שְׂמֵהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:"

8. אמונות של אחרים

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מי לא רצה לרחוץ בירדן כיוון שהאמין ש"טוב [...] נהרות דמשק מכל מימי ישראל?"	נעמן	מלכים ב ה, 11-12: "ויקצף נעמן וילך ויאמר הנה אמרתי אלי יצא יצוא ועמד וקרא בשם ה' אלהיו והניף ידו אל המקום ואסף המצרע: הלא טוב אבנה (אמנה) ופרפר נהרות דמשק מכל מימי ישראל הלא ארוץ בהם וטהרתי ויפן וילך בחמה:"
2	מי שפכו את דמם שלהם כדי לקבל אות מאל זר?	נביאי הבעל	מלכים א יח, 26-28: "ויקחו את הפר אשר נתן להם ויעשו ויקראו בשם הבעל מהבקר ועד הצהרים [...] ויקראו בקול גדול ויתגדדו כמשפטם בחרבות ובכרמחים עד שפך דם עליהם:"
3	מי האמינו שמתנות "עכברי הזֶּהָב וטחרי הזֶּהָב" ישככו את זעמו של ה'?	הפלשתים	שמואל א ו, 5: "ועשיתם צלמי עפליכם (טחריכם) וצלמי עכבריכם המשחיתם את הארץ ונתתם לאלהי ישראל כבוד אולי יקל את ידו מעליכם ומעל אלהיכם ומעל ארצכם:"
4	מי האמינו שאלוהי ישראל הוא "אלהי הרים" ונוכחו לדעת שהוא גם "אלהי עמקים"?	עבדי מלך ארם (יתקבל גם: ארם)	מלכים א כ, 23, 28: "ועבדי מלך ארם אמרו אליו אלהי הרים אלהיהם על כן חזקו ממנו ואולם נלחם אתם במישור אם לא נחזק מהם: ויגש איש האלהים ויאמר אל מלך ישראל ויאמר כה אמר ה' יען אשר אמרו ארם אלהי הרים ה' ולא אלהי עמקים הוא ונתתי את כל ההמון הגדול הזה בידך וידעתם כי אני ה':"

9. חיים בארץ זרה

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	באיזו ארץ הייתה הגלות שעליה נאמר "גר יהיה זרעך בארץ לא להם?"	במצרים	בראשית טו, 13: "ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה:"
2	מי היגר עם משפחתו מבית לחם למואב בשל רעב?	אלימלך	רות א, 1-2: "ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ וילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הוא ואשתו ושני בניו ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון אפרתים מבית לחם יהודה ויבאו שדי מואב ויהיו שם:"
3	מי היה המלך שלאחר צאתו מבית כלא בארץ זרה כובד ב"לחם תמיד" [...] וארחת תמיד?"	יהויכין	מלכים ב כה, 27-30: "ויהי בשלשים ושבע שנה לגלות יהויכין מלך יהודה בשנים עשר חודש בעשרים ושבעה לחדש נשא אויל מרדך מלך בבל בשנת מלכו את ראש יהויכין מלך יהודה מבית כלא: [...] ואכל לחם תמיד לפניו כל ימי חייו: וארחתו ארחת תמיד נתנה לו מאת המלך דבר יום ביומו כל ימי חייו:"
4	מי נמלט אל ארץ אויב וגרם לאויב לחשוב ש"הבאש הבאיש בעמו?"	דוד	שמואל א כז, 1, 12: "ויאמר דוד אל לבו עתה אספה יום אחד ביד שאול אין לי טוב כי המלט אמלט אל ארץ פלשתים ונאש ממני שאול לבקשני עוד בכל גבול ישראל ונמלטתי מידו [...] ויאמן אכיש בדוד לאמר הבאש הבאיש בעמו בישראל והיה לי לעבד עולם:"

10. מתחנתים עם אחרים

מספר	שאלה	תשובה	מקור
1	מי לקח אישה מבנות פלשתים "כי היא ישרה" בעיניו?	שמשון	שופטים יד, 1-3: "וַיֵּרֶד שְׁמֶשׁוֹן תְּמַנְתָּה וַיֵּרָא אִשָּׁה בְּתַמְנַתָּה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים: [...] וַיֹּאמֶר שְׁמֶשׁוֹן אֶל אָבִיו אוֹתָהּ קַח לִי כִּי הִיא יִשְׂרָה בְּעֵינָי:"
2	מי לקח לאישה את בת מלך צידונים?	אחאב	מלכים א טז, 30-31: "וַיַּעַשׂ אַחְזָב בֶּן עֶמְרִי הָרַע בְּעֵינָי ה' מַכַּל אֲשֶׁר לָפְנָיו וַיְהִי הַנֶּקֶל לְכַתּוֹ בְּחַטָּאוֹת יָרְבָּעַם בֶּן נֹבֵט וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת אִיזָבֵל בַּת אֲתַבְעֵל מֶלֶךְ צִידוֹנִים וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֶת הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ:"
3	מי ויתר על גאולת נחלה כדי לא להתחתן עם נכרייה?	הגואל (יתקבל גם: פלוני אלמוני)	רות ד, 6: "וַיֹּאמֶר הַגָּאֵל לֹא אוֹכַל לְגֹאֹל (לְגָאֵל) לִי פֶן אֲשַׁחֲיֵת אֶת נַחֲלַתִּי גָאֵל לְךָ אֶתָּה אֶת גְּאֻלְתִּי כִּי לֹא אוֹכַל לְגָאֵל:"
4	איזו עיר קיבל שלמה במתנה לאחר שנישא לבת פרעה?	גזר	מלכים א ט, 16: "פְּרַעֲהַ מֶלֶךְ מִצְרַיִם עָלָה וַיֵּלְכֵד אֶת גְּזֵר וַיִּשְׁרָפָהּ בָּאֵשׁ וְאֶת הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּעִיר הָרֶג וַיִּתְּנָה שְׁלֹחִים לְבֵתוֹ אִשָּׁת שְׁלֹמֹה:"

חידון התנ"ך המחוזי הפומבי לבתי הספר הממלכתיים

השלב השלישי

שלב השאלה הזוהה

שאלות בנושא אלים של אחרים

בחלק זה יישאלו המתמודדים שבע שאלות זהות בכתב. המתמודדים יכתבו את תשובתם על לוח מחיק, ויציגו אותה לשופטים. כל תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת ב-2 נקודות. תשובות נכונות על כל השאלות יזכו את המתמודד/ת ב-14 נקודות. הגבלת זמן: למתמודדים יהיו לכל היותר 60 שניות להשיב על השאלה.

1. מי האל שבמקדשו לא ידרכו הכוהנים וכל הבאים על המפתן?
תשובה: האל דגון
 "וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר מִמִּחְרַת וְהִנֵּה דָגוֹן נֹפֵל לְפָנָיו אֲרָצָה לְפָנָיו אֲרוֹן ה' וְרֹאשׁ דָּגוֹן וּשְׁתֵּי כַפּוֹת יָדָיו כְּרֵתוֹת אֶל הַמִּפְתָּן רַק דָּגוֹן נִשְׁאַר עָלָיו. עַל כֵּן לֹא יִדְרְכוּ כֹהֲנֵי דָגוֹן וְכָל הַבָּאִים בֵּית דָּגוֹן עַל מִפְתָּן דָּגוֹן בְּאַשְׁדּוֹד עַד הַיּוֹם הַזֶּה:" (שמואל א ה, 4-5)
2. לאדם שהרס את מזבח הבעל נוסף שם. מה השם שנוסף?
תשובה: ירובעל
 "וַיִּקְרָא לוֹ בְּיוֹם הַהוּא יְרֻבְעֵל לֵאמֹר יָרֵב בּוֹ הַבַּעַל כִּי נָתַץ אֶת מִזְבְּחוֹ:" (שופטים ו, 32)
3. מה כונה בשם "נחשתן"?
תשובה: נחש הנחושת
 "הוּא הַסִּיר אֶת הַבָּמוֹת וְשִׁבַּר אֶת הַמִּצְבֹּת וְכָרַת אֶת הָאֲשֵׁרָה וְכָתַת נַחֲשׁ הַנְּחֻשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה מִנְּשָׂה כִּי עַד הַיָּמִים הַהֵמָּה הָיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מְקַטְרִים לוֹ וַיִּקְרָא לוֹ, נְחֻשֶׁתָן:" (מלכים ב יח, 4)
4. היכן הציב מנשה את פסל האשרה?
תשובה: בבית המקדש (התשובה "ירושלים" תקבל מחצית הניקוד)
 "וַיִּנְשֵׂם אֶת פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית, אֲשֶׁר אָמַר ה' אֵל דָּוִד וְאֵל שְׁלֹמֹה בְּנוֹ, בְּבֵית הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי מִכָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשִׁים אֶת שְׁמִי לְעוֹלָם:" (מלכים ב כא, 7)
5. על העגל במדבר אמרו בני ישראל: "אלה אלהיך ישראל אשר העלוק מארץ מצרים". מי אמר משפט דומה לפסלים מעשה ידינו?
תשובה: ירבעם
 "וַיֹּאמֶר יְרֻבְעֵם בְּלִבּוֹ עֲתָה תֵּשׁוּב הַמַּמְלָכָה לְבֵית דָּוִד [...] וַיִּנְעֹץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַב לָכֶם מַעֲלוֹת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֵלּוּךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:" (מלכים א יב, 26-28)
6. באיזה אל ביקש המלך אחזיה לדרוש כדי לדעת אם יחלים ממחלתו?
תשובה: בבעל זבוב (אלהי עקרון)
 "וַיִּפֹּל אַחְזִיָּה בְּעַד הַשִּׁבְכָה בְּעֲלִיתוֹ אֲשֶׁר בְּשִׁמְרוֹן וַיַּחַל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לָכוּ דַרְשׁוּ בְּבַעַל זָבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן אִם אַחֲזִיָּה מַחֲלִי זֶה:" (מלכים ב א, 2)
7. מי אמר: "ההצל הצילו אלהי הגוים איש את ארצו מיד מלך אשור"?
תשובה: רבשקה
 "וַיִּנְעַמַד רַב־שָׁקָה וַיִּקְרָא בְּקוֹל-גָּדוֹל יְהוּדִית וַיִּדְבֵּר וַיֹּאמֶר [...] הַהֲצֵל הַצִּילוֹ אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אִישׁ אֶת אֶרְצוֹ מִיַּד מֶלֶךְ אֲשׁוּר. אֵינָה אֱלֹהֵי חַמָּת וְאֶרְפָּד אֵינָה אֱלֹהֵי סַפְרוֹנִים הֲנַע וְנַעָה כִּי הַצִּילוּ אֶת שִׁמְרוֹן מִיָּדִי:" (מלכים ב יח, 28, 43-44)

שאלות נוספות: (במקרה שלא תהיה הכרעה)

8. בני ישראל הוכו במגפה כאשר ישבו בשיטים כעונש על פולחן לאל זר. מי היה האל הזר?
תשובה: פֶּעוֹר / בעל פֶּעוֹר
"כִּי צָרְרִים הִם לָכֶם בְּנִכְלִיהֶם אֲשֶׁר נָכְלוּ לָכֶם עַל דְּבַר פְּעוֹר וְעַל דְּבַר כְּזָבִי
בֵּת נְשִׂיא מִדִּין אַחֲתֶם הַמִּכָּה בַּיּוֹם הַמִּגַּפָּה עַל דְּבַר פְּעוֹר:" (במדבר כה,
18)
9. מי מלבד מנשה הקים מזבחות לבעל ועשה אשרה?
תשובה: אחאב
"וַיֵּשֶׁב וַיִּבֶן אֶת הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אָבִד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיִּקַּם מִזְבְּחֹת לְבַעַל וַיַּעַשׂ
אֲשֶׁרָה כְּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחְזָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד
אֹתָם:" (מלכים ב כא, 3)
10. בחזונו של מִיכָיְהוּ בֶן-יְמִלָּה, איזו ישות נענתה לקריאתו של ה' לפתות את אחאב לצאת
למלחמה שבה יפסיד?
תשובה: הרוח / רוח שקר
"וַיֵּיצֵא הַרוּחַ, וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי ה' וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶפְתָּנּוּ; וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו, בְּמָה.
וַיֹּאמֶר, אֲצַא וְהִיטִיתִי רוּחַ שֶׁקֶר, בְּפִי כָל נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תִּפְתָּה וְגַם תּוּכָל
צֵא וַעֲשֵׂה כֵן:" (מלכים א כב, 21-22)